

DECIZIA LOGISTICĂ ÎN CONDIȚII DE RISC, ÎN OPERAȚII DE RĂSPUNS LA CRIZA MILITARĂ

LOGISTIC DECISION IN RISK CONDITIONS IN ANSWER OPERATIONS AT MILITARY CRISES

*Locotenent-colonel drd. Gabriel BOȚOG**
*Colonel (r) prof. univ. dr. Benoni ANDRONIC***

Rezumat: *Nevoia de a clarifica semnificația unor concepte uzitate în managementul sprijinului logistic, dar mai puțin definite în logistica operațională, ne-a îndemnat la o cercetare mai atentă a acestora din literatura de specialitate.*

În managementul planificării operațiilor structurilor de forțe angajate în acțiuni de răspuns la criza militară sunt unele concepte privind managementul sprijinului logistic care cunosc o anumită particularizare în funcție de riscurile ce pot să apară în planificarea și desfășurarea acțiunilor.

Iată de ce în acest articol ne vom spune părerea privitoare la subiectul abordat, arătând cum aceste concepte uzitate în sprijinul logistic și mai ales modul în care trebuie înțelese acestea în managementul planificării acțiunilor structurilor de forțe terestre în operațiile de răspuns la criză.

Cuvinte-cheie: *criza militară; sprijin logistic; concepte; modalități de particularizare.*

Abstract: *The need to clarify the significance of some concepts used in management on logistical support, but less defined in the operational logistics, made us to inquire a thorough research of field's literature.*

In the management of operations' planning of forces' structures deployed in specific military crisis response operations not all the management logistics are revealing and certain concepts on logistical support have peculiarities.

Therefore, in this article we will have some opinions on the approached subject by showing what the concepts used in logistical support consist in and particularly how they must be understood in the management structures of forces' actions in crisis response operations.

Keywords: *military crisis; logistical support; concepts; particularities means.*

* Doctorand în Științe militare și informații la Universitatea Națională de Apărare „Carol I”.

** Profesor universitar asociat în Universitatea Națională de Apărare „Carol I”.

La început de mileniu, lumea a intrat într-o nouă fază a evoluției sale marcată de coexistența și confruntarea unor tendințe pozitive majore cu altele care generează amenințări și pericole. Vechea ordine mondială, bazată pe o logică bipolară – caracterizată de rivalitate și capacitate de anihilare reciprocă a unor blocuri de state – a dispărut, iar tranziția postbipolară s-a încheiat.

Conflictele de natură militară, și nu numai cele care au avut loc în ultima parte a secolului XX, ci și situațiile de criză, ca și acțiunile militare ale începutului de secol XXI demonstrează că problemele omenirii nu s-au rezolvat odată cu dispariția bipolarității ei, ci dimpotrivă ele s-au accentuat și diversificat.

Complexitatea fenomenului politico-militar, evoluția și influența lui asupra societății impune o analiză atentă, continuă și realistă a acestuia, în scopul stabilirii și elaborării politicilor, strategiilor, concepțiilor și programelor necesare armonizării eforturilor naționale cu cele ale organismelor și instituțiilor internaționale, pentru modelarea unei noi arhitecturi de securitate și stabilitate. În acest context, multi-dimensionalitatea mediului de desfășurare a acțiunilor militare tinde să devină tot mai integrată și aproape complet cibernetizată.

Acțiunea militară, beneficiară a gândirii și inițiativelor prospective, a cunoscut schimbări importante, fiind caracterizată, la momentul actual, prin complexitate, mobilitate, dinamism și flexibilitate, având ca pilon principal utilizarea unor mijloace de lovire înalt performante, a unor forțe aproape în totalitate profesionalizate, precum și acțiuni integrate ale categoriilor de forțe și/sau genuri de arme, într-un mediu complex, în care operează și alți actori aproape necunoscuți în conflictele clasice.

Este unanim acceptat că succesul acțiunilor militare este strâns legat de planificarea în detaliu a acestora, având în vedere cele menționate anterior, într-un spectru cât mai complet, începând cu planificarea unor acțiuni de descurajare și terminând cu tranziția către normalitate a societății.

Se poate aprecia că în războiul prezentului și viitorului, Forțele Terestre vor desfășura acțiuni în cadrul unor scenarii dintre cele mai diverse, caracterizate prin apariția unor noi aspecte legate de caracteristicile mijloacelor, de ordin strategic și doctrinar, inclusiv interoperabilitatea/compatibilitatea dintre categoriile de forțe, chiar între cele aparținând unor state aliate.

Sprrijinul logistic, în opinia noastră, este un ansamblu coerent de acțiuni planificate, organizate și executate în scopul asigurării succesului structurilor de Forțe Terestre în situații de răspuns la criza militară, acțiuni care au menirea de a multiplica forța/puterea acestor structuri prin punerea în valoare a unor principii cum ar fi, de exemplu: responsabilitatea, autoritatea, prevederea, cooperarea, coordonarea, flexibilitatea, simplitatea economia de forțe și mijloace, vizibilitatea,

promptitudinea, disponibilitatea și continuitatea. Totodată, sprijinul logistic trebuie să îndeplinească și câteva cerințe, printre care enumerăm: planificarea detaliată, folosirea oportună și eficientă a agenților economici, coordonarea riguroasă a planificării sprijinului logistic pentru susținerea acțiunilor de răspuns la criza militară, aprovizionarea către înainte, repartiția și alocarea resurselor, utilizarea eficientă a acestora, coordonarea și controlul mișcării, asigurarea rezervelor logistice, structura modulară a forțelor logistice și efectuarea oportună și continuă a operațiunilor de mentenanță în scopul realizării unor coeficienți de stare tehnică și de completare cât mai înalți.

Abordarea deciziei logistice ca funcție a managementului sprijinului logistic al structurilor de forțe terestre în situații de răspuns la criza militară are ca principal obiectiv descrierea unor situații de risc ce pot să apară în procesul de planificare. Ea trebuie înțeleasă și aplicată în mod „flexibil, realist și creativ, în funcție de caracteristicile concrete ale fiecărei acțiuni militare”¹, în situații de criză militară și, credem noi, se poate realiza prin armonizarea cu procesul de planificare a operațiilor.

Noi suntem de părere că, decizia în procesul de planificare a sprijinului logistic, subsumată deciziei acțiunii de răspuns la criza militară, are la bază analiza și estimarea logistică în funcție de starea existentă a mediului decizional, având în vedere: *manifestarea amenințării (A), riscului (R), pericolului și vulnerabilității (V)*.

Amenințările adversarului asupra structurilor operaționale ale forțelor terestre în situații de răspuns la criza militară și, implicit, asupra structurilor de sprijin logistic al acestora poate implica folosirea *coloanei a V-a (grupurile iredentiste, separatiste)*, care în perioada apariției, definirii și evoluției crizei militare poate acționa subversiv asupra marilor unități, unităților și formațiunilor logistice ale structurilor forțelor terestre.

Măsurile de sprijin logistic pentru completarea eventualelor pierderi în oameni, tehnică și materiale, ca urmare a acțiunii acestora, pot fi stabilite prin decizii cunoscute sub denumirea de „*decizii din mers*”², care vor fi puse în practică în funcție de manifestările amenințărilor.

O altă situație de luare a deciziei de sprijin logistic este cea *în condiții de risc*. În acest sens, optăm în definirea riscului perceput asupra sprijinului logistic al structurilor operaționale din gruparea de forțe terestre în situații de răspuns la criza militară ca expresie a insuficienței cunoștințelor logisticienilor despre acțiunile probabile ale elementelor iredentiste.

¹ Gheorghe Boaru, Marcel Răducu, Vasile Păun, *Managementul riscurilor în acțiunile militare*, Editura Academiei de Înalte Studii Militare, București, 2003, pp. 96-97.

² Nicolae Bârsan-Pipu, Ion Popescu, *Managementul riscului. Concepte, metode, aplicații*, Editura Universității „Transilvania”, Brașov, 2003, p. 5.

Potențialele pierderi ce ar putea fi produse de grupurile iredentiste (separatiste), care ar putea afecta exercitarea sprijinului logistic necesar structurilor operaționale de forțe terestre în condiții de risc și care ar trebui luate în considerare de decidenții logistici, s-ar putea referi la pierderi de personal militar și civil, bunuri și echipamente tehnice cauzate de distrugerile parțiale sau totale ca urmare a atacurilor insurgenților și care pot avea consecințe negative asupra exercitării sprijinului logistic, precum și la pierderi provocate unor agenți economici care aveau obligația să furnizeze resurse logistice structurilor operaționale de forțe terestre și care datorită atacurilor nu-și mai pot onora obligațiile contractuale.

Asumarea riscului permite prevenirea unor evenimente nefavorabile și, ca atare, creează posibilitatea luării unor măsuri asigurătorii.³ Efectul distructiv al acțiunilor grupurilor iredentiste trebuie anticipat în vederea contracarării, prin stabilirea, în special, pe timpul mișcării și transportului marilor unități și unităților din gruparea de forțe terestre spre aria (zona) operațională, când aceste grupuri pot acționa atât asupra coloanelor de transport ale forțelor operaționale, cât, mai ales, asupra eșaloanelor (modulelor) de sprijin logistic prepoziționate pe itinerariile de transport, precum și a unor surse (resurse) logistice, din care se vor putea completa pierderile, dar și a unor facilități logistice necesare evacuării personalului cu nevoi de asistență medicală, precum și a evacuării și reparării tehnicii avariate sau distruse. În opinia noastră, o decizie optimă în aceste situații, nu poate fi decât un rezultat al unei planificări judicioase a sprijinului logistic, care să atenueze sau să elimine, pe cât posibil, factorii de risc, printr-o realizare corespunzătoare a protecției eșaloanelor (modulelor) de sprijin logistic prepoziționate pe itinerariile de transport, precum și a marilor unități, unităților și formațiunilor de sprijin logistic ale structurilor operaționale din organica grupării de forțe terestre.

Considerăm că, pentru soluționarea tuturor problemelor particulare procesului decizional necesar realizării sprijinului logistic al structurilor operaționale din organica grupării de forțe terestre în situații de răspuns la criza militară, în condițiile de risc arătate trebuie desfășurat un *proces de management al riscului* care să cuprindă următoarele etape de gestionare și anume: *identificarea pericolelor ce pot afecta sprijinul logistic; evaluarea pericolelor; elaborarea metodelor de control, determinarea riscului rezidual și cel al deciziei aferente; punerea în aplicare a tehnicilor de control.*⁴

³ *Analiza riscului decizional, disponibil on-line pe*
http://www.math.uaic.ro/~cefair/files/analiza_riscului_decizional.pdf, accesat la 15 mai 2014

⁴ *F.M.101-5, Operațiunile și organizarea statului major, Anexa J, p. 11.*

Identificarea pericolelor ce pot afecta sprijinul logistic al structurilor operaționale ale forțelor terestre în situații de răspuns la criza militară

Pericolele ar putea fi definite drept caracteristici ale acțiunilor grupurilor iredentiste (separatiste) de a aduce prejudicii structurilor de execuție ale sprijinului logistic prin atacuri sistematice cu diverse mijloace de luptă sau prin acțiunile teroriste asupra marilor unități, unităților și formațiunilor de sprijin logistic. În vederea asigurării condițiilor de preîntâmpinare a riscului, în acest caz, ar trebui exploatate toate informațiile obținute în acest scop și identificarea pericolelor potențiale din zone probabile de acțiune ale acestora. Totodată, acest aspect vizează experiența logisticienilor în gestionarea situațiilor decizionale în condiții de risc, dar și conduita decizională curentă în funcție de soluțiile adoptate la manifestarea riscurilor anterioare în proiectarea și concretizarea sprijinului logistic.

Evaluarea pericolelor

Noi apreciem că determinarea riscului în exercitarea sprijinului logistic cauzat de un pericol reprezintă mai mult o artă, decât o știință.

În acest scop, ofițerii din structurile de planificare și conducere a sprijinului logistic ar trebui să facă apel la lecțiile învățate din conflictele desfășurate recent, (a se vedea în acest sens acțiunile recente ale grupurilor separatiste din Ucraina), să realizeze analize intuitive pentru estimarea riscului impus de fiecare pericol. Dacă evaluarea se face utilizând metodele probabilistice, modelul de apreciere a riscului rezultă din intersecția coloanei probabilității cu rândul gravității. Nivelele probabilității și gravității sunt estimate având la bază cunoașterea de către evaluatorul logistician a detaliilor privind posibilitatea întâmplării și gravitatea consecințelor odată ce întâmplarea se produce.

Elaborarea metodelor de control, determinarea riscului rezidual și cel al deciziei aferente ar putea implica, în accepțiunea noastră următoarele aspecte:

- pentru fiecare pericol previzionat, în proiectarea și realizarea sprijinului logistic al structurilor operaționale de forțe terestre în situații de răspuns la criza militară se elaborează una sau mai multe metode de control pentru eliminarea sau reducerea riscului;

- pentru fiecare pericol, cât și pentru fiecare metodă de control elaborată se determină permanent nivelul riscului rămas, adică a riscului rezidual, prin însușirea procedurilor de control ce vor fi implementate;

- doar comandantul grupării de forțe terestre este abilitat să decidă acceptarea sau nu a riscului rezidual în realizarea sprijinului logistic. În cazul în care comandantul apreciază riscul ca fiind prea mare, din punct de vedere al sprijinului logistic acordat marilor unități și unităților în acțiunile de răspuns la criza militară, el va ordona elaborarea de tehnici de control adiționale sau chiar va modifica sau schimba acțiunea⁵.

⁵ *Ibidem*, p. 15.

Punerea în aplicare a tehnicilor de control

Șeful modulului logistic din Centrul de resurse al grupării de forțe terestre trebuie să prezinte personalului subordonat modul în care fiecare tehnică de control va fi implementată și să le explice acestora modul cum acestea vor fi monitorizate și aplicate, precum și maniera în care se va face evaluarea eficacității fiecărei tehnici de control în reducerea sau eliminarea riscului.

Apreciem că, fiecare tehnică de control, pentru reducerea sau eliminarea riscului în exercitarea sprijinului logistic al marilor unități și unităților din organica grupării de forțe terestre în acțiunile de răspuns la criza militară, vizează, în principal, pe de o parte, aplicarea măsurilor corespunzătoare de protecție a marii unități, unităților și subunităților de sprijin logistic, iar, pe de altă parte, prevederea unor resurse logistice suplimentare pentru completarea pierderilor probabile.

Din cele precizate rezultă că, în derularea procesului decizional al sprijinului logistic, logisticienii planificatori vor lua în considerare în etapele menționate de management al riscului și vulnerabilitățile aferente. În acest context, opinăm că *riscul* poate fi înțeles ca rezultat al combinării acțiunilor distructive ale grupurilor iredentiste asupra marilor unități, unităților și formațiunilor de sprijin logistic din structurile operaționale de forțe terestre, cu capacitatea acestora de a se apăra și de a asigura sprijinul logistic adecvat, pentru îndeplinirea obiectivelor operaționale, adică cu vulnerabilitățile lor.

Matematic riscul ar putea fi exprimat prin relația:

$$R = A \cap V,$$

ceea ce ar însemna că riscul se află la intersecția dintre mulțimea amenințărilor și vulnerabilităților.

Am putea concluziona că decizia logică în condiții de risc este dependentă de situațiile de răspuns la criza militară, precum și de acțiunile grupurilor iredentiste.

În consecință dacă am nota:

A_c = actul de management al sprijinului logistic;

I = informațiile despre probabilele acțiuni ale grupurilor iredentiste;

d = decizia ce se impune a fi luată din punct de vedere al sprijinului logistic;

r = rezultatul așteptat;

T_i = transformarea informațiilor;

T_d = acțiuni de transformare a deciziei în rezultat,

am putea să matematizăm actul de management al sprijinului logistic ca fiind:

$$A_c = T_i + T_d$$

și explicat de modelul (*figura 1*)⁶:

⁶ Schemă adaptată cf. Minculete, G., *Management logistic, concepte, funcții, aplicații*, Editura Academiei de Înalte Studii Militare, București, 2003, p. 86.

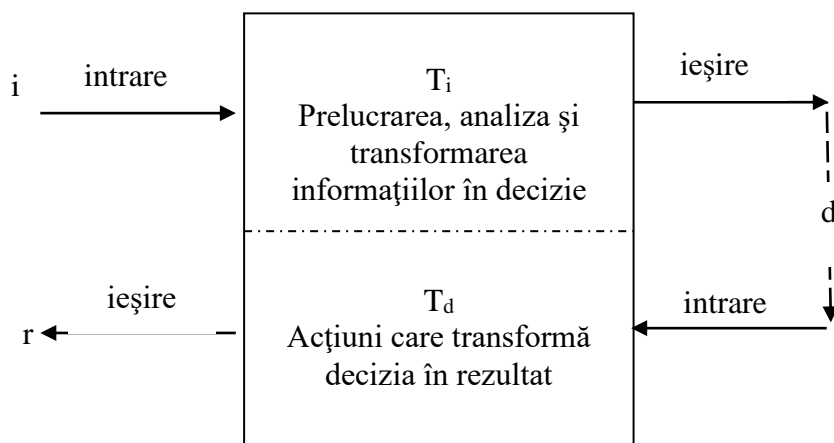

Figura 1. Prezentarea schematică a actului de management al sprijinului logistic

Complexitatea activităților de sprijin logistic al structurilor operaționale din organica grupării de forțe terestre în situații de răspuns la criza militară impune realizarea, în orice situație, a unei planificări flexibile, care să determine îndeplinirea în condiții optime a obiectivelor specifice domeniilor sprijinului logistic.

Prin planificarea activităților de conducere a sprijinului logistic se evidențiază conturarea acțiunilor marilor unități, unităților și subunităților de sprijin logistic implicate pentru îndeplinirea misiunilor specifice, astfel încât acestea să poată obține efecte optime, prin randamentul maxim al tuturor resurselor și mijloacelor logistice avute la dispoziție. Esența acestui proces, care are ca punct de plecare cerințele obiective ale managementului sprijinului logistic, este decizia.

Concluzie

Decizia de sprijin logistic în condiții de risc, fundamentată pe timpul derulării procesului decizional de planificare a acțiunilor de răspuns la criza militară și concretizată prin punerea în aplicare a actelor decizionale specifice, care sunt subsumate ansamblului proceselor majore determinate de particularitățile fiecărei situații de răspuns la criza militară.

BIBLIOGRAFIE

F.M.101-5, *Operațiunile și organizarea statului major*, Anexa J.

MINCULETE Gheorghe, *Management logistic, concepte, funcții, aplicații*, Editura Academiei de Înalte Studii Militare, București, 2003.

BÂRSAN-PIPU Nicolae, POPESCU Ion, *Managementul riscului. Concepte, metode, aplicații*, Editura Universității „Transilvania”, Brașov, 2003.

BOARU Gheorghe, RĂDUCU Marcel, PĂUN Vasile, *Managementul riscurilor în acțiunile militare*, Editura Academiei de Înalte Studii Militare, București, 2003.

http://www.math.uaic.ro/~cefair/files/analiza_riscului_decizional.pdf

